

Copie van Min. <i>J.P. Oetich</i>

D J A K A R T A

6-12-50
6-12-50OPMERKINGEN

Voor van Maarseveen persoonlijk, mede voor Celser.

Ik had heden een gesprek met Natuir waarbij ik naar voren bracht

1. arrestatie,
2. boycot.

Terwijl ik voor het laatste bezwaarde Hr 416.

Arrestaties: Ik bracht ter sprake nieuwe arrestaties van Nederlanders tijdens de jongste veiligheidsacties. Ik herhaalde onder meer mijn bezwaren

- a. De onmogelijkheid om van Nederlandse officiële zijde in contact te treden met de gearresteerden;
- b. het niet opgeven der redenen voor arrestaties.

Ik zette uiteen dat deze kwestie ook ter Uniconferentie voorgebracht was dat Mas Soemar had gezegd dat het Indonesisch wetboek van Strafrechtgeving in gevraagde behandeling niet voorrang maar dat Mas toen had verteld dat het internationale gewoonterecht zou worden gevolgd. Ik hoopde dat Natuir mijn demarche als op hoog niveau zou beschouwen en dat Mas's toezegging zou worden nagekomen.

Boycot: Hier volgde ik voor de zoveelste maal het U bekende betoog waarbij ik herhaalde ons bezwaar dat door de Indonesische Regering - de Minister President niet uitgesloten - een actie als zodanig niet werd veroordeeld. Ik kreeg de indruk dat Agus Salim mijn demarche van 30 November goed had overgebracht; verwijzing naar Indonesische wetboek van strafrecht bleek Natuir dan ook bekend. Ik zei de laatste dagen niet-wettelijkheidsacties te zijn geweest omdat ik de indruk had dat in steeds groter Indonesische kringen werd gerealiseerd welk een slechte indruk een dergelijke "antirentree actie" in internationale kringen zou wekken. "Zij Amerikanen slaat teffer met Indonesie alliezen dollars credit kosten" zei ik. Natuir verbod tot mijn voldoening deze kwestie geheel aan veiligheidsacties. Hij antwoordde dat het gewarlijk zou zijn om een frontale actie te beginnen en dat zulks zou leiden tot een concessie van andere elementen. Hij vroeg op wat gedaan werd en hoe in steeds bredere kringen werd te verstaan gegeven dat de Regering voor boycotactie geen sympathie had. Ik kreeg de indruk dat de veiligheidsactie nogal was tegengevallen al zei Natuir dat

niet. Het streven van de Regering was vooral om de publieke opinie aan de zijde van de Regering te krijgen, wat volgens Katsir naar om meer gelukte, wat ik zelf ook geloof. Na de omstandig te hebben uiteengezet hoe actief wij waren en hoe verlangend naar spoedige repatriëring van de Ambonzen en afvoer van de K.L., diende ik de wil toe van de noodzaak van wettelijke regeling inzake aanblijven na einde December. Ik bracht naar voren dat onze Regering zich daarmede veel kritiek op de hals zou halen, maar dat het hier nu eenmaal nakoming van haar verplichting betrof. Katsir verklaarde nog steeds niet te begrijpen, waarom de Ambonzen niet op Java aan de Indonesiërs konden worden overgegeven; volgens hem waren de Ambonzen toch Indonesiërs en maakte het geen verschil of zij nu of eerst op Ambon of elders zouden worden opgenomen in de Indoniesische samenleving. Katsir merkte op dat het hier effectuering betrof van een wens van Scheffelaar i.v.m. een door hem aan de Ambonzen gedaan belofte. Ik zeide persoonlijk de indruk te hebben dat de militairen van beide kanten regeling gaarne zagen. Op zijn vraag naar reacties - vide Ur 416 - en mijn bereidverklaring om deze over te brengen, verklaarde Katsir de zaak nog eens te willen overleggen en overdenken. In het volgende verband drong ik nog eens aan op spoedige verlening van de gewenste faciliteiten voor de evacuatie van Nederlanders, Amerikanen en Australiërs uit Ambon, die onder dagen moet plaats vinden. Katsir maakte een verruimde, zorgelijke indruk. Hij reageerde weinig. Op een ogenblik zei hij: "Een zorg meer of minder maakt niet veel verschil." Een verruimd en teleurgesteld Voorzitter van de Indoniesische Ministerraad past ons allenminst.

[Kopie van bewerker]

Voor van Maarseveen persoonlijk, mede voor Celer.

Ik had heden een gesprek met Natsir waarbij ik naar voren bracht:

1. arrestatie
2. boycot

terwijl ik voor het laatst bewaarde uw 416.

Arrestaties: ik bracht ter sprake nieuwe arrestaties van Nederlanders tijdens de jongste veiligheidsacties. Ik herhaalde onder meer zijn bezwaren:

- a. de onmogelijkheid om van Nederlandse officiële zijde in contact te treden met de gearresteerden.
- b. het niet opgeven der redenen voor arrestaties.

Ik zette uiteen dat deze kwestie ook ter Unieconferentie voorgebracht was, dat Mas Besar had gezegd dat het Indonesisch wetboek van Strafvordering in gevraagde behandeling niet voorzag maar dat Rum toen had verklaard dat het internationale gewoonterecht zou worden gevolgd. Ik hoopte dat Natsir mijn demarche als op hoog niveau zou beschouwen en dat Rum's toezegging zou worden nagekomen.

Boycot: hier volgde ik voor de zoveelste maal het U bekende betoog waarbij ik herhaalde ons bezwaar dat door de Indonesische Regering – de Minister President niet uitgezonderd – een actie als zodanig niet werd veroordeeld. Ik kreeg de indruk dat Agus Salim mijn demarche van 30 November goed had overgebracht, verwijzing naar Indonesisch wetboek van Strafrecht bleek Natsir dan ook bekend. Ik zei de laatste dagen ietwat optimistischer te zijn geworden omdat ik de indruk had dat in steeds groter Indonesische kringen werd gerealiseerd welk een funeste indruk een dergelijke 'antiwesterse acties' in internationale kringen zou wekken. 'Elk Amerikaans slachtoffer zal Indonesië miljoenen dollars crediet kosten' zei ik. Natsir verbond tot mijn voldoening deze kwestie geheel aan veiligheidsacties. Hij antwoordde dat het gevaarlijk zou zijn om een frontale actie te beginnen en dat zulks zou leiden tot een aaneensluiting van ordeloze elementen. Hij wees op wat gedaan werd en hoe in steeds bredere kringen werd te verstaan gegeven dat de Regering voor boycotactie geen sympathie had. Ik kreeg de indruk dat de veiligheidsactie nogal was tegengevallen al zei Natsir dat niet. Het streven van de Regering was vooral om de publieke opinie aan de zijde van de Regering te krijgen, wat volgens Natsir meer en meer gelukte, wat ik zelf ook geloof.

K.L.: na omstandig te hebben uiteengezet hoe actief wij waren en hoe verlangend naar spoedige repatriëring van de Ambonezen en afvoer van de K.L., diende ik de pil toe van de noodzaak van wettelijke regeling inzake aanblijven na einde December. Ik bracht naar voren dat onze Regering zich daarmee veel kritiek op de hals zou halen, maar dat het hier nu eenmaal nakoming van haar verplichting betrof. Natsir verklaarde nog steeds niet te begrijpen, waarom de Ambonezen niet op Java aan de Indonesiërs konden worden overgegeven: volgens hem waren de Ambonezen toch Indonesiërs en maakte het geen verschil of zij nu of eerst op Ambon of elders zouden worden opgenomen in de Indonesische samenleving. Natsir [ik?] merkte op dat het hier effectuering betrof van een wens van Scheffelaar i.v.m. een door hem aan de Ambonezen gedane belofte. Ik zeide persoonlijk de indruk te hebben dat de militairen van beide kanten regeling gaarne zagen. Op mijn vraag naar reacties – vide Uw 416 – en mijn bereidverklaring om deze over te brengen, verklaarde Natsir de zaak nog eens te willen overleggen en overdenken. In hetzelfde verband drong ik nog eens aan op de evacuatie van Nederlanders, Amerikanen en Australiërs uit Ambon, die dezer dagen moet plaats vinden.

Natsir maakte een vermoeide, zorgelijke indruk. Hij reageerde weinig. Op een ogenblik zei hij: 'Één zorg meer of minder maakt niet veel verschil.' Een vermoeid en teleurgestelde Voorzitter van de Indonesische Ministerraad past ons allerminst.